

udtrykke et ønske om, at humanistiske fagfolk fra andre områder giver sig i kast med musikalsk grundlæggende tanke med samme nysgerrighed som den, hvormed adskillige musikfolk prøver at famle sig gennem det spændende, der sker inden for litteraturvidenskab, linguistik, psykologi, etnologi osv.

Poul Nielsen

Per Aage Brandt : Svar til Poul Nielsen.

Jeg er Poul Nielsen disse værdifulde præcise bemærkninger meget taknemmelig. De vidner ikke mindst om en kommunikationsvilje, som afgørende fremmer den debat, vi ønsker at føre. Og de belyser på den anden side meget klart, hvilke problemer der umiddelbart opstår med en sådan kontakt : de uvante vinkler, forskelle i selve synsmåden, men især sprogbrugen, skaber en vis usikkerhed, der udskiller "knubs".

Men jeg har på ingen måde villet give en kulturhistorisk vurdering af den serielle måde at omgås musik. Derimod ville jeg vise, hvordan den tager sig ud analytisk-fænomenologisk set. At der da bliver tale om en serialismens utilstrækkelighed eller blindhed, kan vel næppe overraske nogen.

Naturligvis er serialismen seende, såvidt den selv kan se. Men fra mit synspunkt er problemstillingens aspekter disse : teknisk-operationel overlegenhed, man ved hvad man ger, desuden en "tanke" der overvejer, hvad man eventuelt kan gøre, hvilke parametre man eventuelt kan manipulere med (således Boulez, Ligeti), endelig spekulationerne over hvilke af disse dimensioner, der kan kaldes privilegerede, fundamentale eller virkelige (tonerne hos Schönberg, tiden hos Stockhausen), det er disse spekulationer der - selv om de hviler på et apparat af rent ydre, operationel art - opfattes som en ontologi, "eine musikalische Ordnung des Seins" (Adorno) En operationelt formuleret "beskrivelse", "tanke",

"ontologi" er bestemt ikke overflødig, men der er måske et vigtigt område af "musikkens måde at være på", der må angribes fra en anden vinkel.

Den aktuelle, specielle, komplekse problematik har naturligt nok tiltrukket sig opmærksomheden snarere end det enkle, elementære, "selvfølgelige" i enhver musikoplevelse, at tingene overhovedet hænger sammen. Det ville i denne forbindelse interessere mig meget at høre Poul Nielsens mening om dette problem, om de skitserede "emnekredse" i musikken og om det foreslåede oplevelsesbeskrivende apparatur som nøgle til en "central form".

Per Aage Brandt

Mag. art. Poul Nielsen : Svar til Per Aage Brandt.

Såvidt jeg kan se taler Per Aage Brandt og jeg om det samme. Men vi gør det som Per Aage Brandt selv antyder med forskellig terminologisk apparat. Det vil sige : vi taler forbi hinanden. Men denne konstatering er til gengæld et vigtigt skridt på vejen til en egentlig samtale om problemerne.

Just det som Per Aage Brandt kalder det "enkle, elementære" "selvfølgelige" i enhver musikoplevelse, at tingene overhovedet hænger sammen" har faktisk været i centrum for den serielle musiks opmærksomhed. Nemlig derved, at det ikke længere blev så selvfølgeligt, omend nok stadigvæk af elementær betydning. Jeg mener i mit første indlæg at have dokumenteret dette ved at henvise til Carl Dahlhaus's bemærkninger på formkongressen i Darmstadt 1965 om det musikalske periodebegreb, bemærkninger, der ligesom Adornos fordring sammesteds om, at musikkens lineært sammenhængsskabende kræfter "originært" må genopvækkes, er provokeret af den serielle musiks intrikate formproblem : populært sagt, tvivlen om, hvorvidt den overhovedet danner en i psykologisk forstand opfattelig formsammenhæng. Jeg kan yderligere henvise til en artikel af den amerikanske forsker Leo Treitler om musikalsk syntaks, hvor det samme